

Rúhání volá Erdogana: Vytvořme koalici proti USA. Spojí americká arogance sunnitské a šíitské rivaly? Mlčení činí agresora smělejším. Co bude s Irákem a Libyí? S Ruskem a Čínou za zády. Jedna jistota

- Redakce CZ24 News | 9. ledna 2020

STANISLAV TARASOV poukazuje na možné spojení sunnitské a šíitské velmoci proti USA, které může zamíchat kartami nejen na Blízkém východě

Íránský prezident Hasan Rúhání v telefonickém rozhovoru vyzval svůj turecký protějšek Recepa Tayyip Erdogana, aby vypracovali společný postup v souvislosti s atentátem na velitele sboru speciálních sil „Al-Quds“ islámské revoluční gardy Kásima Sulejmáního.

Podle Rúháního *„vražda Sulejmáního byla velká chyba a my musíme společně reagovat na nerozumné kroky. Mlčení jako odpověď na jednání agresora ho učiní o to smělejším.“* Protože *„Sulejmání hrál jedinečnou roli v boji proti teroristům v regionu a vy (turecký prezident) jste si dobře vědom toho, že plnil závazek vůči regionu a islámu.“* K tomu Íránský prezident dodal: *„Naše mlčení na agresivní jednání může vést k ještě větší drzosti při provádění agresivních kroků.“*

Nevyzpytatelné Turecko

Ankara sice nemlčela, ale její reakce na vraždu íránského generála nebyla tak rozhodná, jak Teherán očekával. Turecké ministerstvo zahraničí uvedlo, že *„jsme hluboce znepokojeni rostoucím napětím mezi USA a Íránem v této oblasti“*. Erdogan zase pouze vyjádřil názor, že *„atentát na libovolného velitele zastávajícího vysokou funkci v jakékoli zemi nemůže být ponechán bez odpovědi.“* Jak ale bude Turecko dál postupovat? Navíc je to jediný stát z paktu NATO, který má společnou hranici s Íránem.

Ankara má závažné problémy s USA, ale k rozkolu spojeneckých vztahů to zatím nevedlo. Existují problémy způsobené spoluprací s Ruskem ve vojensko-technické oblasti a v kurdské otázce. Erdogan používá ostrou rétoriku, s níž často vyjadřuje vysoké nároky na Washington. Nicméně kritika prezidentské administrativy USA Donalda Trumpa nešokuje, protože podobně jedná i Evropská unie, Izrael a Saúdská Arábie. Ačkoli Turecko je členem aliance společně s Íránem a Ruskem v syrském směru, dosud neučinilo žádné vědomé strategické rozhodnutí z důvodu rozdílných zájmových vektorů mezi uvedenými zeměmi. Pravda, dříve Ankara oznámila své odhodlání rozvíjet vztahy s Teheránem a dovést je na úroveň aliance. A sledovala tím geopolitický cíl stát se prostředníkem při budování vztahů mezi Západem a Íránem, s uvažováním perspektiv integrace s Evropskou unií, a při normalizaci vztahů mezi Íránem a Saúdskou Arábií.

V poslední době se však situace zásadně změnila. Turecko ztratilo na Blízkém východě svůj zprostředkovatelský potenciál. A nyní Teherán vybízí Ankaru, aby se připojila k protiamerické koalici, což předpokládá, že Turecko bude muset přezkoumat každou stránku své blízkovýchodní strategie.

Bizarní koalice

Podle australských novin The Conversation začíná na Blízkém východě nová etapa, kterou lze charakterizovat jako odklon Turecka a Íránu od nově vzniklé rivality v souvislosti s vývojem tzv. „Arabského jara“. Turecko se islamizuje, v politice opouští sekulární ideologii a směřuje k nové identitě, při níž sunnitě nebudou stát proti šíitům, ale začnou žít pospolu. V tom spočívá i paradox možného spojenectví Ankary a Teheránu: jejich dlouhodobé geopolitické soupeření nevykazuje pouze pravidelné konflikty mezi oběma zeměmi, ale poskytuje také příležitosti ke vzájemné spolupráci, byť taktického charakteru. Kromě toho mají obě země za sebou historickou imperiální zkušenost.

„S takovými výhodami v záloze mohou rychle přejít od konfliktu ke spolupráci,“ píše deník. „Jelikož vlády těchto zemí jsou znepokojeny chováním obyvatel rebelujících území, která se mohou pokusit osamostatnit, mají obě strany zájem zabránit zformování Kurdistanu. Společný zájem nacházejí také v potřebě předcházet změnám režimů a rozpadu sousedních států – pokud tyto procesy samy nekontrolují. Mohou vést válku nebo se navzájem oslabovat a podporovat sousední povstalecká hnutí, ale společně začínají bojovat proti separatismu a nestabilitě, pokud to začne odporovat jejich zájmům. Turecko a Írán jsou dvě největší nearabské mocnosti v regionu. V tomto ohledu nacházejí ideologickou jednotu. Pokud se jejich spojenectví naplní, pak se jeho důsledky na Blízkém východě mohou ukázat jako nepředvídatelné.“

Irácký katalyzátor

A navíc první krok učinil Irák. Jeho parlament odhlasoval zrušení dohody s koalicí pro boj s ISIS a vykázaní všech zahraničních armád ze země.

Bagdád nyní musí přeformátovat vztahy s USA. Další dění může souviset s reálným společným působením Teheránu a Ankary v kurdské otázce a se sblížením pozic na „katarské pouti“, kde Turecko a Írán dosud postupovaly rozdílně při konfrontaci Kataru s Rijádem a Abú Dhabí. Teherán může od Ankary požadovat uzavření svého vzdušného prostoru pro Američany se zákazem letů nejen bojových, ale i dopravních letadel. Podle některých odborníků může být signálem íránská podpora tureckých akcí v Libyi. Dějiny Blízkého východu posledních deseti let znají příklady nemyslitelných koaličních kombinací. Otázka je, jak se zachová Turecko, jehož zájmy se již začaly rozšiřovat i za hranice regionu. Jasně je pouze to, že Washington bude čelit vážným důsledkům zabití íránského generála Sulejmáního, a nikdo dnes neví, jakých příležitostí se chopí, aby zastavil rozvoj protiamerických nálad v oblasti i ve světě.

V Iráku známý velitel jedné z jednotek místních milicí Qais Khazali prohlásil 6. ledna na svém kanálu na YouTube:

„Irácká vláda může získat vojenskou podporu z jakéhokoli zdroje. Existuje mnoho takových zdrojů, zejména Rusko, Čína a další země,“ uvedl Khazali.

Prohlášení velitele polovojenské skupiny bylo učiněno poté, co se irácký parlament rozhodl vypovědět ze země zahraniční vojáky v reakci na atentát na íránského generála Kásima Sulejmáního u letiště v Bagdádu.

No - budou se asi nyní dít věci...